

Skola i Tyresö

Utlåtande rörande tillgänglighet – Rev A

Avseende nybyggnad av skola i Tyresö kommun.

Sakkunniggranskning med avseende på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Uppdrag

Tillgänglighetsutlåtandet omfattar bygglovshandlingar.

Granskning gäller byggnader (A samt B i två plan).

Granskning sker mot PBL och PBF samt BBR kapitel 3 och kapitel 8. Underlag för funktionsmått finns även i AFS (arbetsmiljöverkets författningssamling) – rörande arbetsplatsens utformning, samt i skriften "Bygg ikapp".

Underlag för utlåtandet är handlingar (planer) daterade 2023-08-09 samt dwg-fil.

Byggnaderna granskas som skolbyggnader samt arbetslokaler där personer kommer att vistas mer än tillfälligt.

Utlåtande

Nedanstående synpunkter är en sammanställning från genomgång av ritningar.

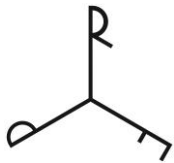
Notera att "ska" i följande text är ett måste medan ett "bör" också är ett måste men här kan man även välja ett annat utförande än i föreslagen text om man kan visa att detta sätt uppfyller rådet.

Definitioner

När begreppen "tillgänglig" och "användbar" eller "tillgänglighet" och "användbarhet" används i detta avsnitt menas "tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse - eller orienteringsförmåga".

En mindre utomhusrullstol (eldriven för begränsad utomhusanvändning) är dimensionerande i lokalerna och utrymme för manövrering av denna ska finnas. Vändmått är en cirkel med diametern 1,5m.

Exempel på nedsatt rörelseförmåga är nedsatt funktion i armar, händer, bål och ben liksom dålig balans. Personer med nedsatt rörelseförmåga kan behöva rullstol, rollator eller käpp. Exempel på nedsatt orienteringsförmåga är nedsatt syn, hörsel eller kognitiv förmåga (utvecklingsstörning, hjärnskada).

Granskning av bygglovshandlingar

Allmänt om arbetsplatser AFS 2020:1 20 §

När "en ombyggnad av arbetsplatser, projekteras, ska arbetsplatserna utformas på ett sådant sätt att de blir så tillgängliga att så många som möjligt kan använda dem på lika villkor, även personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga".

Krav på tomter BBR 3:12

3:122 Tillgängliga och användbara gångvägar, angörings- och parkeringsplatser

-Minst en tillgänglig och användbar gångväg ska finnas mellan tillgängliga entréer till byggnader och friytor. Tillgängliga och användbara gångvägar ska där det är möjligt utformas utan nivåskillnader. Där nivåskillnader inte kan undvikas ska de utjämnas med ramper. Tillgängliga och användbara gångvägar ska – vara lätta att följa, – kunna särskiljas från möblerade ytor och kunna användas som sammanhängande taktila och visuella ledstråk.

Från parkering behöver tillgänglig gångväg anläggas fram till tillgänglig entré.

Markbeläggning på gångytor ska vara fast, jämn och halkfri.

Bevakas.

- Angöringsplats ska vara möjlig i anslutning till tillgänglig entré. Markbeläggningen ska vara fast, jämn och halkfri.

Angöring samt parkering finns på baksidan av skolan, tillgänglig entré finns inom 25 m från angöringsplats.

- Tillgänglig parkeringsplats för rörelsehindrade ska kunna ordnas inom 25 meters avstånd från tillgänglig entré. Tillgänglig p-plats ska vara skyltad så att den syns även vintertid, d.v.s. inte enbart med markering på marken, utan även med skylt.

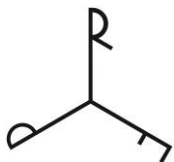
Tillgänglig entré finns inom 25m från den tillgängliga parkeringsplatsen.

- Lutning i längs- och sidled på angöringsplatser och parkeringsplatser för rörelsehindrade bör inte överstiga 1:50.

Bevakas.

- Belysningen på gården ska utformas så att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga kan orientera sig. Markytan bör vara tillräckligt och jämnt belyst. Fast belysning bör inte vara bländande.

Bevakas i projekteringsskedet.

- Orienterande skyltar bör vara lättbegripliga och lättlästa, ha ljushetskontrast och vara placerade på lämplig höjd. De bör placeras där man förväntar sig att de ska finnas.

Bevakas i projekteringsskedet.

Krav på byggnader

Huvudentréer BBR 3:132

Huvudentréer till byggnaderna ska vara tillgängliga och användbara.

Ok, byggnaden har två entréer mot gården som är tillgängliga via ramp (personalentrén och en entré i närheten av matsalen) samt en tillgänglig entré mot parkering. Utformning av galler vid entrén mot väster behöver bevakas (galler skall vara körbart med rullstol).

Utanför entrédörren skall finnas utrymme med maxlutning 1:50, där det är möjligt att vända med en mindre utomhusrullstol.

Ok, detta uppfylls.

Entréer ska vara lätta att upptäcka, kontrastmarkerade välbelysta och förses med orienterande skyltar.

Bevakas under vidare projektering.

Entré och kommunikationsutrymmen BBR 3:142

I entré och kommunikationsutrymmen skall finnas manövreringsutrymme för mindre utomhusrullstol.

Ok, manövreringsutrymmet är tillräckligt och likaså korridorsbredder.

Dessa utrymmen skall utformas utan nivåskillnader. Skrapmattor och dylikt skall vara infällt i golv för att undvika snubbelrisk.

Bevakas.

Kommunikationsutrymmen bör ha en fri bredd på minst 1,3 m, samt vid hinder ha fritt passagemått på minst 0,8 m. Vid smalare mått skall det finnas vänd/ möteszoner för rullstol.

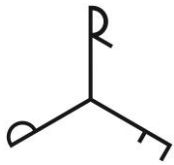
Entré och kommunikationsutrymmen i lokalerna uppfyller tillgänglighetskraven.

Gångytor skall vara fasta och jämna.

Bevakas.

Dessa utrymmen skall utformas utan nivåskillnader.

Ok.

Ramper 3:1422

Ramper ska kunna användas av personer med nedsatt rörelseförmåga.
Ramper ska luta högst 1:12.

Ok.

Ramper bör ha minst 2 meter långa vilplan, ha en höjdskillnad på högst 0,5 meter mellan vilplanen, ha en total höjdskillnad på högst 1,0 meter, ha en fri bredd på minst 1,3 meter, vara fri från hinder och ha ett minst 40 mm högt avåkningskydd.

Ok.

Kontrastmarkering BBR 3:1423

Viktiga målpunkter som entrédörrar och dörrar till hygienutrymmen bör kontrastmarkeras.
Likaså glaspartier samt wc-inredning, trappor, ramper och manöverdon.

Bevakas.

Belysning BBR 3:1424

Golv i entré och kommunikationsutrymmen bör vara tillräckligt och jämnt belysta.

Bevakas.

Skyltar BBR 3:1425

Skyltar bör ha ljushetskontrast mot väggar samt vara lättlästa och placeras där man förväntar sig att de ska sitta.

Bevakas.

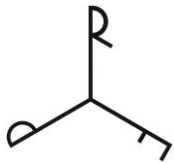
Dörrar och portar BBR 3:143

Tillgängliga och användbara dörrar och portar ska utföras så att de medger passage med rullstol och så att tillräckligt utrymme finns för att öppna eller stänga dörren eller porten från en rullstol.

Detta uppfylls, ok.

Det fria passagemåttet bör vara minst 0,8 meter när dörren är uppställd i 90 grader.

Ok.

Dörrar som ska vara tillgängliga och som har dörrstängare eller är tunga ska förses med automatisk dörröppnare.

(Kan t.ex. vara entrédörrar, dörrar i brandcellsgräns samt dörrar ut till utrymningsplatser om dessa är tunga eller har dörrstängare). Bevakas under vidare projektering.

Vid dörr med dörrautomatik bör dess uppslag markeras eller dörren förses med säkerhetssensor.

Bevakas.

Dörrautomatik skall placeras med centrum 800 mm över golv och minst 700 mm från hörn eller dörrbladets framkant i dess ogynnsammaste läge.

Bevakas. Obs, bör granskas och godkännas innan placering fastställs, bevakas.

Dörr- och portöppningar bör utformas utan nivåskillnader, om det inte behövs en tröskel av t.ex. fukt- eller klimatskäl. En eventuell tröskel bör vara så låg som möjligt och fasad. Tröskeln bör inte var högre än 20 mm (helst inte mer än 15 mm).

Bevakas.

Hissar BBR 3:144

Hissarna skall rymma en rullstolsburen samt en medhjälpare.

Ok.

Hissar skall kunna användas självständigt av person med nedsatt rörelse/ orienteringsförmåga.

I SS-EN 81-70 finns förslag på lämpliga manöverorgan för hissar.

Knapparna bör vara lätthanterliga och tydliga och manöverpanelen kontrastera mot omgivningen.

Lämpliga manöverorgan bevakas.

Tillgängliga toaletter BBR 3:1453

En tillgänglig och användbar toalett bör ha minsta mått 2,2 x 2,2 meter.

Ok.

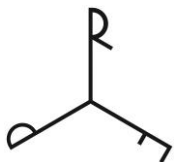
En tillgänglig och användbar toalett ska ha lämpligt utformad och placerad inredning och utrustning samt kontrastmarkeras.

Bevakas.

Rumshöjd BBR 3:3113

Rumshöjden i undervisningslokaler ska vara minst 2,7 m.

Ok.

Trappor, ramper och balkonger BBR 8:232

För att trappor ska få en säker utformning bör man ta hänsyn till trappans lutning och längd samt måttförhållandet mellan trappstegens höjd och djup. Lutningen i gånglinjen bör inte ändras inom samma trapplopp. Stegdjupet i trappor bör vara minst 0,25 meter, mätt i gånglinjen.

Ok.

Trappans nedersta plansteg och motsvarande del av framkanten på trappavsatsen vid översta sättsteget i varje trapplopp bör ha en ljushetskontrast på minst 0.40 enligt NCS (Natural Color System).

Bevakas.

Ramper och trappor ska ha balansstöd i form av ledstänger. Ledstängerna ska vara lätta att gripa om samt bör finnas på båda sidor. Ledstänger bör sitta på 0,9 meters höjd. Det bör vara möjligt att hålla i ledstången även förbi infästningen. De bör löpa förbi trappan eller rampens början och slut med minst 30 cm.

Bevakas.

Ledstängerna bör ha kontrasterande ljushet gentemot omgivande ytor.

Bevakas.

Sammanfattning skola i Tyresö

Byggnaden är i stora delar välprojekterad ur tillgänglighetssynpunkt.

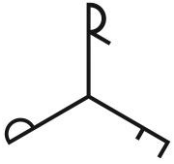
Följande behöver åtgärdas/ ses över:

Från parkering behöver tillgänglig gångväg anläggas fram till tillgänglig entré.

Angöring samt parkering finns på baksidan av skolan, tillgänglig entré behöver ordnas inom 25 m från angöringsplats.

Eventuellt kan entré väst mot baksidan som är för årskurs 6 förses med ramp och göras tillgänglig. Alternativt behöver parkering anordnas mot skolgården max 25m från den entré som nu är tillgänglig.

Tillgängligheten skulle förbättras betydligt om även matsalsentrén förseddes med ramp. En ännu bättre utformning vore om entrébryggor band ihop personalentrén med entrén för åk 1-3 samt matsalsentrén (med ramp) samt entrén till åk 4-6. (Ej krav).

Punkter nedan bevakas under vidare projektering:

- *Utformning av entrén (kontrastmarkering, belysning, skyltning).*
- *Att hinder eller nivåskillnader inte finns som utgör risk för att halka eller snubbla, se ovan.*
- *Kontrastmarkering (dörrar, manöverdon, trappor, ramper, glaspartier).*
- *Skyltning samt belysning.*
- *Att dörrautomatik med armbågskontakt finns på nödvändiga dörrar samt sitter rätt placerat.*
- *Att trösklar är så låga som möjligt.*
- *Utformning manöverpanel hissar.*
- *Utformning samt inredning av tillgänglig toalett.*
- *Ledstänger, utformning samt placering.*
- **Utformning av galler.**

I övrigt uppfyller byggnaden kraven på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse - eller orienteringsförmåga”.

Med vänlig hälsning
Ryk, Fransson och Petza Arkitektkontor

Kontakt: Ami Ryk
Certifierad sakkunnig inom tillgänglighet- TIL2
Telefon: 073-905 80 40
E-post: ami@rfparkitekter.se